

12. Beleidsregel demping en vergroting van oppervlaktewaterlichamen

Kader

Keur

Op grond van artikel 3.3 eerste lid, aanhef en sub a is het verboden zonder vergunning van het bestuur een oppervlaktewaterlichaam geheel of gedeeltelijk te dempen of in de afmetingen of constructies daarvan veranderingen aan te brengen.

Begripsbepaling

In deze beleidsregel wordt uitleg gegeven over hoe het waterschap omgaat met dempingen en vergrotingen van oppervlaktewateren, zowel van tijdelijke als van permanente aard.

Onder dempingen wordt in dit kader verstaan het verkleinen (geheel of gedeeltelijk dempen) van het profiel van het in het bestaande watersysteem aanwezige oppervlaktewaterlichaam. Ook het aanbrengen van een dam met duiker om de toegang tot een perceel te bewerkstelligen wordt als slootdemping aangemerkt indien deze dam een oppervlak heeft van meer dan 25 m².

Onder vergrotingen wordt in dit kader verstaan het vergroten van het profiel van het in het bestaande watersysteem aanwezige oppervlaktewaterlichaam.

Toepassingsgebied

Deze beleidsregel is van toepassing op alle oppervlaktewaterlichamen die zijn gelegen in het beheersgebied van het waterschap.

Raakvlakken met ander beleid

Deze beleidsregel heeft raakvlakken met beleidsregels 7, 8 en 13 en met het vast te stellen beleid ten aanzien van het Besluit bodemkwaliteit.

Doel van het beleid

Het doel van het beleid is het beschermen van de doorstroming en bergingscapaciteit, het handhaven van de peilen binnen het watersysteem, het waarborgen van doelmatig onderhoud aan het watersysteem en instandhouding van de vaarfuncties in het beheersgebied.

Motivering van het beleid

Beïnvloeding watersysteem

Het dempen of vergroten van watergangen kan een negatieve invloed hebben op de werking van het watersysteem. Het uitgangspunt bij de beleidsregel is dat de waterhuishouding in beginsel niet negatief mag worden beïnvloed. Een demping dient in beginsel volledig gecompenseerd te worden en de afvoercapaciteit van een watergang mag niet verminderen. Peilscheidingen mogen niet worden doorgraven en het onderhoud mag niet worden gehinderd.

Met een demping of vergroting van oppervlaktewaterlichamen wordt de bestaande afwatering en wateraanvoer veranderd. Daarnaast mag een demping niet leiden tot een afname van de bergingscapaciteit van het watersysteem. Hierbij wordt uitgegaan van het zgn. "stand-still" principe. Bij iedere demping dient de afname van de hoeveelheid open waterberging dan ook minimaal te worden gecompenseerd binnen hetzelfde peilgebied. Het kan echter voorkomen dat er gewoon geen mogelijkheid is tot compenseren in hetzelfde peilgebied. Dit is bijvoorbeeld het geval in gebieden waarin sprake is van een hoogwatervoorziening. Ook voor grote inrichtingsplannen bestaat vaak de wens om te compenseren in een ander peilgebied. In het beleid wordt hiervoor nu als volgt ruimte geboden:

1. Demping 1:1 compenseren in het zelfde peilgebied; indien niet mogelijk gemotiveerd uitwijken naar 2
2. Demping compenseren in aangrenzend benedenstrooms peilgebied (met lager peil dus); indien niet mogelijk, gemotiveerd uitwijken naar 3
3. Demping compenseren in aangrenzend bovenstrooms peilgebied (met hoger peil); indien niet mogelijk gemotiveerd uitwijken naar 4
4. Demping compenseren in het zelfde bemalingsgebied

Met het afwijken van de hoofdregel (compenseren in hetzelfde peilgebied) moet terughoudend worden omgegaan. Het uiteindelijke resultaat mag geen negatieve invloed hebben op de werking van het watersysteem.

Uitzondering op de regel dat altijd gecompenseerd moet worden is als het uit oogpunt van verdrogingsbestrijding gewenst is dat een watergang gedempt wordt. Er kan dan een vergunning worden verleend zonder dat compensatie van de waterberging noodzakelijk is.

Klei op veen- en veengronden

Klei op veen- en veengronden zijn zogenaamde zettingsgevoelige gronden. Vooral wanneer de grondwaterspiegel onder de bovenkant van het veen komt te liggen bestaat het gevaar dat het veenpakket inklinkt en krimpt met als gevolg dat het maaiveld zal dalen. De grondwaterstand (ontwateringsdiepte) in een perceel wordt mede bepaald door het slootpeil en de slootafstand. Uitgaande van een zelfde slootpeil zal in brede percelen in perioden van neerslagtekort in het midden van het perceel de ontwateringsdiepte groter zijn dan in smallere percelen. Als gevolg hiervan zal het maaiveld met name in het midden van het perceel ook sneller gaan dalen (versnelde maaiveldaling). Uit onderzoek blijkt dat een optimale grondwaterstand wordt bereikt bij een perceelsbreedte van ca. 60 meter. In het veen-weidegebied is de gemiddelde perceelsbreedte ca. 50 meter. Het waterschap

hanteert dan ook als beleid dat in klei op veen- en veengronden geen vergunning zal worden verleend voor het dempen van een watergang indien dit tot een perceelsbreedte breder dan 60 meter leidt. Natuurlijk zijn er ook percelen, die aanzienlijk smaller zijn dan 50 m. Algemeen kan worden aangenomen, dat een perceel smaller dan 30 m niet meer rationeel landbouwkundig is te gebruiken. Hieruit kan de behoefte ontstaan om dit perceel door slootdemping aan het naastliggende toe te voegen. Uitgaande van volledige compensatie van de gedempte sloot aan de perceelsranden zal hierbij een nieuw perceel ontstaan van ca. 80m breed. Dit bredere perceel zal tot de hierboven genoemde nadelige waterhuishoudkundige effecten leiden.

In dergelijke incidentele gevallen kan het waterschap echter afwijken van het bovenstaande. Bij de individuele beoordeling hiervan zal het waterschap de volgende richtlijnen hanteren:

- de totale perceelsbreedte mag niet breder worden dan 80 meter;
- tenminste 1 van de 2 samen te voegen percelen is smaller dan 30 meter.

Uitzondering op deze regels geldt als het gaat om een te dempen watergang in een (toekomstig) bebouwde omgeving.

Ecologie

Ook kunnen (ongewenste) effecten optreden op een aan het water toegekende ecologische functie. Bij een demping kan de doorstroming verminderen waardoor de waterkwaliteit afneemt. De leefomstandigheden voor planten en dieren kunnen zodanig wijzigen dat het voortbestaan van specifieke planten of dieren wordt bedreigd.

Onderhoud

De demping kan het normale onderhoud van het watersysteem negatief beïnvloeden, bijvoorbeeld bij dempingen waar varend onderhoud plaatsvindt. Onderhoud is noodzakelijk om een goed functioneren van het watersysteem te waarborgen.

Verwijzing naar een aanwezige Algemene regel die ook van toepassing is voor dit thema

Algemene regel 3: Het dempen van tertiaire oppervlaktewaterlichamen in niet-stedelijk gebied.

Toetsingscriteria

1. Het dempen of vergroten van oppervlaktewater mag geen negatieve invloed hebben op het watersysteem of de ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen of de wijze van onderhoud daarvan:

- Het dempen van oppervlaktewater kan alleen als het normdebiet - plus daaraan toegevoegd de vergunde of rechtmatige lozingen - niet wordt aangetast en de wateraan- en -afvoer van het achterliggende gebied is gegarandeerd.
- Het dempen van een oppervlaktewaterlichaam mag geen significante negatieve invloed hebben op de grondwaterstanden in het beïnvloedingsgebied van het oppervlaktewaterlichaam.
- Ook de uitvoering van de werkzaamheden mag geen negatieve invloed hebben op het functioneren van het watersysteem. Indien nodig kunnen hiervoor door het waterschap tijdelijke, compenserende maatregelen worden voorgeschreven.

2. Indien oppervlaktewater gedempt wordt in een gebied waar een peilbesluit geldt, moet compenserende waterberging worden aangelegd binnen hetzelfde peilgebied:

- De demping dient te worden gecompenseerd door vooraf vervangend wateroppervlak (uitgedrukt in m²) te graven in hetzelfde peilgebied. Het te graven oppervlak is minimaal gelijk aan het te dempen oppervlak.
- In uitzonderingsgevallen kan worden afgeweken van de regel dat moet worden gecompenseerd in hetzelfde peilgebied. Hiervoor moet echter een goede motivering worden gegeven. Er geldt dan de volgende volgorde:

- I. Compenseren in aangrenzend benedenstrooms peilgebied (met lager peil);
- II. Compenseren in aangrenzend bovenstrooms peilgebied (met hoger peil);
- III. Compenseren in hetzelfde bemalingsgebied.

3. Door het graven van nieuwe oppervlaktewaterlichamen mag geen directe verbinding ontstaan tussen verschillende peilgebieden.

4. Voor het dempen van oppervlaktewaterlichamen wordt geen vergunning verleend, tenzij de afvoer wordt gewaarborgd (en uiteraard de berging wordt gecompenseerd).

5. In klei op veengronden en veengronden mag het dempen van een oppervlaktewaterlichaam niet leiden tot een perceelsbreedte van meer dan 60 meter.

6. Van het gestelde onder punt 5 kan alleen worden afgeweken indien de totale perceelsbreedte na de demping niet breder wordt dan 80 meter en één van de twee samen te voegen percelen smaller is dan 30 meter, met uitzondering van dempingen in (toekomstig) bebouwd gebied.

7. Dempingen in de vorm van de aanleg van een gronddam zonder duiker kunnen alleen worden toegestaan als de gronddam noodzakelijk is om watersystemen van elkaar gescheiden te houden om waterstaatkundige redenen of vanwege de bescherming van natuurwaarden met inachtneming van het gestelde onder punt 2.

8. De dempingen dienen uitgevoerd te worden met inachtneming van de fauna. Maatregelen om schade te voorkomen (demping naar open water toe, wegvangen dieren en vissen, (verplaatsen fauna naar een ander leefgebied)) zullen worden voorgeschreven.

9. Binnen beschermde gebieden (zie kaarten op grond van artikel 3.9 van de keur) kunnen vergunningen voor dempingen of vergroting van oppervlaktewater alleen worden verleend indien dit een onderdeel is van een project dat is gericht op behoud, herstel en ontwikkelingen van natuurwaarden of specifieke

waterhuishoudkundige doelstellingen als verdrogingbestrijding en waterconservering of indien de demping onderdeel uitmaakt van een vastgesteld landinrichtingsplan en past in de voor het landinrichtingsgebied beoogde waterhuishouding en beoogde natuurdoelen.

10. Voor alle oppervlaktewater met een vaarfunctie geldt dat het werk geen beperkende gevolgen mag hebben voor de vaarfunctie.